

SKOLLEDNINGSNYTT

NR 4 / 2026
GES UT AV
SVERIGE SKOLLEDARE
GÖTEBORG

Ledare: När syrenerna blommar och uppdraget kallar

Plötsligt händer det igen. Syrenerna står snart i full blom och vi påminns om hur våren alltid lyckas överraska oss – lika hastigt som självklart. Det är en tid då naturen visar sin kraft, sin återkomst och sin förmåga att väcka oss. I detta finns en trösterik påminnelse: historien upprepar sig, och vi får ännu en gång låta oss hänföras.

På samma sätt känner jag en växande trygghet i det arbete vi nu gör tillsammans. Att få lyssna till vår utredare kring "SOU 2026:4 Rektor i fokus" gav mig en tydlig bekräftelse på att vi är på rätt väg. Vi behöver definiera det pedagogiska ledarskapet – inte som en abstrakt idé, utan som en konkret och prioriterad del av vårt dagliga arbete. Först när vi sätter ord på det kan vi också skapa tid, utrymme och mod att faktiskt genomföra det.

Vi behöver tänka tillsammans. Vi behöver värna vårt pedagogiska uppdrag och vi behöver göra det med både skärpa och omtanke.

Våren innebär också en särskild utmaning för oss som arbetar i skolan. Det är en period av dubbla uppdrag. Å ena sidan ska vi hålla fokus på den pågående verksamheten – med elever som efter påsk ofta spritter av energi och med händelser som kräver insatser. Vi behövs med vår närvaro, vårt kloka omdöme och vår förmåga att skapa trygghet och trivsel för både elever och personal. Å andra sidan ska vi planera inför nästa läsår: tjänstefördelning, samverkan, dialoger och göra tuffa och ibland svåra prioriteringar. Det gör det ännu viktigare att vi kommunicerar tydligt vad som är prioriterat i våra verksamheter – vad som är det viktigaste av allt det viktiga!

I sådana lägen behöver vi hålla om varandra. Vi behöver skapa utrymme för goda samtal, både med våra medarbetare och oss skolledare emellan. Här finns vi i Sveriges Skolledare för dig! Oavsett om du funderar över hur du kan stärka ditt pedagogiska ledarskap, hur du kan tänka kring löneöversynens process, hur samverkan kan utvecklas eller något annat som påverkar din vardag – hör av dig. Vi finns här för att göra din tillvaro lite bättre.

Nu har vi kartan. Vi är gärna din kompass och din guide. Tveka inte att låta oss vara det.

Jag önskar dig fina dagar och sol på kinden.

Jessica Thompson, ordförande lokalförening Göteborg

Rektorsutbildning pågår

Sveriges Skolledare hade i slutet av april den roliga och viktiga uppgiften att få ett kort möte med en av de grupper som just nu deltar i rektorsutbildning. Vi fick möta ett femtiotal rektorer med uppdrag i allt från litet föräldrakooperativ där "rektor har många hattar på huvudet" och är såväl rektor, skolchef, arbetande i barngrupp som kollegor i kommunal förskola, grundskola och gymnasium. Under internatets ämne "Förskolan och skolan som myndighet" arbetade man denna dag vidare med en modell för att synliggöra och skapa förståelse kring olika vägval och strategier inför beslut. Ett sätt att utifrån olika perspektiv erövra en stabil grund i sitt eget beslutsfattande. En modell som är otroligt viktig även för oss som professionsförbund i alla våra möten dels med medlemmar och deras dilemman som med arbetsgivaren i samverkansforum och förhandlingar av olika slag. En viktig utgångspunkt för beslut är att undra mera för att dra nya lärdomar.

Vi som professionsförbund fick möjlighet en kort stund att dels berätta om vad Sveriges Skolledare kan bidra med för enskild medlem men framförallt tryckte vi på vikten av att se sig själv som medarbetare förutom att vara arbetsgivarrepresentant. I medarbetarrollen har man oavsett uppdragsnivå rätten att regelbundet få möta sin chef som medarbetare i ett välplanerat APT – möte. Att styra sin tid som rektor är en svår och stundtals omöjlig uppgift där såväl arbetsgivare som man själv ska ta ett stort ansvar för att skapa sin hanterliga och hållbara arbetsmiljövardag.

Du har säkert flugit någon gång. Säkerhetsarbete på flygplanen är mycket systematiska. Man säger att om det blir tryckfall i kabinen så faller en syrgasmask ut; se till att ta på dig själv först för att sedan kunna bistå andra. Samma sak i rektorsuppdraget. Ta ansvar för den del av kalendern du kan styra över. Inför nytt verksamhetsår/terminsstart lägg in tid för din reflektion, din planering, din ledighet. För den tiden kommer inte bara att finna utan den måste du själv lägga in först.

Rektorsorganisationen i Förskoleförvaltningen ses över – uppdrag om förstärkning och utveckling

Förvaltningsdirektör Johan Olofson har gett biträdande avdelningschef Moa Noord i uppdrag att ta fram förslag på hur rektorsorganisationen kan utvecklas och förstärkas. Bakgrunden är den politiska inriktningen om färre medarbetare per chef, tillsammans med målbilden om en rektor per förskola. För att nå dit behöver antalet rektorer öka. I uppdraget ingår också att se över hur nuvarande organisering och uppdrag påverkas, och vilka förändringar som kan behövas.

Målet är att skapa bättre förutsättningar för ett nära och hållbart ledarskap. Det ska bidra till bättre arbetsmiljö för både rektorer och medarbetare, högre kvalitet i utbildningen för barnen och stärkt attraktivitet som arbetsgivare. Arbetet är i ett utredningsskede där flera perspektiv vägs in, bland annat organisation, resurser och kompetens, och bygger vidare på det som redan pågår inom dessa områden.

Parallellt pågår ett utvecklingsarbete inom intern service, med fokus på arbetsmiljö, samarbete med kärnverksamheten och bättre förutsättningar för enhetschefer. Tillsammans bidrar de båda uppdragen till att stärka ledning och styrning i förvaltningen. Ett inriktningsbeslut om rektorsorganisationen planeras till slutet av 2026. Information sker löpande i ordinarie kanaler och det finns möjlighet att bidra genom fackliga grupper och referensgrupper.

Sveriges Skolledare bejaktar direktörens intensjoner att göra allvar av politikens inriktning av att skapa hållbar arbetsmiljö med adekvata förutsättningar för att bedriva sitt uppdrag för såväl rektorer som chefer i förvaltningen. Som vi ser det är det också ett sätt att kunna genomföra delar av det som SOU 2026:4 så starkt lyfter fram dvs. att med rätt förutsättningar ska rektor kunna bedriva ett barn och undervisningsnära pedagogiskt ledarskap.

Lönerevision 2026

Årets löneöversyn gav i handen, myntet har två sidor! Vi har i lönerevision 2026 sett att arbetsgivare försöker svara upp och premiera ledarskapet med de komplexa situationerna rektorsfunktionerna har. Vi kan se och är även stolta över att arbetsgivare försöker värna våra yrkesroller.

Men, det finns ändå förbättringsområden. Vårt förbund verkar under namn Sveriges Skolledare, vilket indikerar skolledande funktioner. Att många funktioner är beroende av varandra, är i sig inget nytt. Märkligt då att alla skolledande funktioner inte taktar i gemensam riktning, och då givet med elevens kunskapsutveckling i minnet. Här finns något för förvaltningar att utveckla. Att skapa stabila och robusta skolenheter, som bygger på ett aktivt undervisningsnära pedagogiskt ledarskap, är ju mål vi nu ser att fler nationella utredningar och statliga intensioner verkar för. De skolledande funktionerna utgör en gemensam bas för skolutveckling och att i detta läge inte samtidigt verka för ett utvecklande av dialogmodellen är väl närmast att se som ett resursslöseri i stadens tjänst!

Dock, det är i dialogmodell och dess samtalsstruktur som de största bristerna blottas. Det är i lönedialogen dessa strukturer äger en otidsenlig retorik som inte grundas på prestation, utan snarare tar sig uttryck i rigida positioneringar. Som i sig definitivt inte bygger på det vi läste i budgethandlingarna, att chefskap skall byggas på tillitsbaserat ledarskap. Har vi inte försökt att komma åt denna problematik? Har inte aktioner genom åren genomförts? Är vi vassa och kanske raljanta i retoriken?

Jo, till en viss del- men vi delges av exempel kring diskrepanser och medarbetares vittnesmål som påvisar brister under lönesamtalsåret. Mången medarbetare i skolledande funktioner hanteras på utmanande vis av lönesättande chef. I ett retoriskt ingenmansland där prestation gång efter annan når "glastaket". "Du tjänar så bra", "Du, jag har inga mer medel att fördela", "ja, jag måste hantera den som ligger fel"- känns motiveringar igen?

Och så skall dialogmodell inte fungera!

Därför behöver vi verkligen se över dialogmodellen, trots att den i ett historiskt perspektiv gynnat våra grupper. Vi har dessvärre ett relativt stort antal individer som kommer i kläm. Som gång efter annan inte hanteras utifrån hur viktig skolledande grupper är för verksamheten och vilken del de spelar i förvaltningens totala utveckling.

Sveriges Skolledare Göteborg kommer inför lönerevision 2027 påbörja arbete med att identifiera lönesamtalsåret och dess funktion. Vi kommer formera våra grupper och Dig som enskild medlem med samtal och workshops för att bistå med verktyg för säker prestationsbaserad löneutveckling och kunskap om hur lönesamtalen skall hanteras, utifrån de samtal som kännetecknar dialogmodellen; bedömnings-, löne-, (beslut om ny lön) samt utvecklingssamtal.

Nu är det dags att lönesamtalen ges reell möjlighet för individ att kunna föra dialogmodell och påverka sin löneutveckling. Och för att kunna använda alla verktyg i lönekartläggning med tillhörande löneanalys behöver vi samarbeta med förvaltningar tidigt. Vår ambition är att förvaltningarna inför 2027 behöva skruva på utfall/analys och viljeinriktning så vi kan få till ett år med lönesamtal utifrån intensioner och prestation, där besked om Ny Lön verkligen blir kvalitativt säkrad!

Fyra frågor till fyra direktörer

Med anledning av SOU2026:4 har vi valt att göra en intervjuserie där vi ställer fyra frågor till Göteborgs Stads fyra direktörer för skolförvaltningarna. I det här numret har vi intervjuat direktören för Grundskoleförvaltningen Maria Andersson.

- Vi läser i SOU2026:4 att "Rektorns pedagogiska ledarskap ska inte vara möjligt att delegera i sin helhet". Vad tänker du om det?

- Jag ser det som en rimlig och viktig markering. Rektors pedagogiska ledarskap är kärnan i uppdraget och avgörande för undervisningens kvalitet och likvärdighet. Samtidigt behöver vi vara realistiska – i stora och komplexa organisationer krävs ett distribuerat ledarskap i praktiken. Det handlar därför mindre om om delar delegeras, utan mer om hur rektor behåller ett tydligt ansvar, riktning och uppföljning.

- Hur ser du på definitionen i SOU2026:4 om vad rektors pedagogiska ledarskap innebär?

"sådant ledarskap som rektorn utövar i nära och direkt relation till undervisningen, med särskilt fokus på de processer som stärker kvalitet och utveckling, samt genom att, i syfte att främja dessa processer, sätta organisatoriska ramar, fördela resurser och skapa förutsättningar för medarbetarnas professionella lärande" (sid 19)

- Utredningen bidrar till ett välkommet förtydligande av vad pedagogiskt ledarskap innebär – med fokus på undervisningens kvalitet, analys av resultat och utveckling av lärmiljöer. Samtidigt är det ett brett och komplext uppdrag som riskerar att bli alltför omfattande om det inte prioriteras och avgränsas lokalt. För oss blir det centralt att omsätta definitionen till konkreta, genomförbara praktiker i vardagen.

- Hur uppfattar du SOU:ns skrivning om förändrat uppdrag kring rollen Skolchef?

- Jag uppfattar att utredningen tydliggör skolchefens roll som en mer aktiv garant för kvalitet och likvärdighet, snarare än enbart en administrativ eller stödjande funktion. Det ligger i linje med behovet av starkare styrning och uppföljning i huvudmannaperspektivet.

- I vilken omfattning bedömer du att SOU2026:4 kommer att bli lagstiftad?

- Det är svårt att bedöma exakt vad som kommer att lagstiftas, men flera av förslagen ligger i linje med en redan pågående utveckling mot ökad statlig styrning och tydligare ansvar i styrkedjan. Min bedömning är att delar av utredningen har goda förutsättningar att omsättas i lag eller andra styrdokument, särskilt de som rör ansvarsförtydligande. Däremot kan detaljer i genomförandet komma att justeras.

FÖRELÄSNING OM SOU2026:4

14:E APRIL 2026
SVERIGE SKOLLEDARE
GÖTEBORG

Alla grundade skolledare i Göteborg med omnejd behöver ett par månader till hjälpas åt att bära ut SOU2026:4 "Rektor i fokus – förutsättningar för ett pedagogisk ledarskap". Vi önskar din hjälp med att se till så att samtal om förutsättningar för ett direkt och undervisningsnära ledarskap hamnar högt upp på våra möten. **Ett stort tack till alla som kom till medlemseventet den 14:e april – det har redan visat sig att kvällen var en väldigt viktig händelse i utvecklingen av skol-Göteborg!**

Utöver att anordna eventet ovan, vad gör lokalföreningen för att dra vårt strå till stacken kring utrullningen av SOU:n?

- Våra skyddsombud agerar genom att ordna fackliga möten, allt som oftast i anslutning till det APT där du deltagar. Saknar du APT för dig som medarbetare – hör direkt av dig till ditt skyddsombud (för en aktuell lista – klicka [här](#)).
- Styrelsen för lokalföreningen för dialog med de politiska partierna i kommunfullmäktige.

Ibland vill man säga så mycket ...

... och det med några få ord! Och då kan röda linjer passeras. Sveriges Skolledare Göteborg hade i en temporär specialutgåva april av Skolledningsnytt med ett påstående som uppfattades olyckligt formulerat. Vi har ingen avsikt att i vår retorik behandla individer illa. I texten kunde man bland annat läsa att *"Vilken agenda som driver direktören vet vi inte, men vi utesluter att detta är för elevens bästa."*

Oavsett vilken nivå och uppdrag man arbetar utifrån, har vi tilltro till att alla i vår förvaltning arbetar med elevernas bästa för ögonen. Detta gäller så klart även vår direktör. Vi beklagar än en gång det olyckliga påståendet, vilket även framförts personligen.

Bokutlottning

Under årets Nordiska Skolledarkongress i mitten av mars så föreläste den kanadensiska forskaren Jenni Donohoo på ett inspirerande sätt. Vi har nu satt ihop hennes böcker "Kollektiv lärareffektivitet" från 2019 och "Kraften i den kollektiva förmågan" från 2022 till ett bokpaket. Vi lottar den här gången ut 3 bokpaket, och du som vill vara med i utlottningen fyller i formuläret som du finner via länken [här](#).

I *Kollektiv lärareffektivitet* beskriver Jenni Donohoo vad som händer när tilltron till den kollektiva lärareffektiviteten är hög och hur skolor kan nå dit. Hon presenterar dels teoretiska förhållningsätt och förutsättningar men dels också praktiska exempel, modeller och protokoll som ökar lärares tilltro till den gemensamma förmågan. Sådant arbete bidrar till en mer hållbar arbetssituation för lärare och att fler elever når kunskapsmålen.

Genom ett stort antal meta-studier vet vi med relativt stor säkerhet vad som "borde fungera" i skolan. Oavsett det kan det vara svårt att omsätta sådana generella forskningsresultat i praktiken, så att de får en positiv effekt på elevers lärande. Boken *Kraften i den kollektiva förmågan* förklarar varför **tilliten till den kollektiva förmågan i en grupp är avgörande** vid förbättringsarbete och hur en sådan tillit påverkar grupperns ansträngning, motivation och beslutsamhet.